

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, 26.01.2006 r.

37145

RPO-521911-06/TD

Pan Paweł Wypych
Sekretarz Stanu
Pełnomocnik Rządu ds. Osób
Niepełnosprawnych
Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

Szanowny Panie Ministrze,

Do Rzecznika Praw Obywatelskich wpływają listy rodziców, którzy apelują o zmianę niekorzystnego dla dzieci niepełnosprawnych i ich rodziców rozwiązania zawartego w art. 32 oraz 33 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2005 r. Nr 31, poz. 267), w którym ustanowiono ten sam 14-dniowy limit dni zasiłkowych z tytułu konieczności osobistego sprawowania opieki nad małżonkiem, rodzicami, teściami, dziadkami, wnukami i rodzeństwem, jak i nad wszystkimi dziećmi powyżej 14 roku życia.

Rodzice ci piszą: „O ile dzieci zdrowe w wieku powyżej 14 lat są samodzielne, nie mówiąc o wymienionych osobach dorosłych, o tyle istnieją dzieci powyżej 14 lat, które są niepełnosprawne i z powodu swojej niepełnosprawności, pomimo spełnienia kryterium wieku, nie mogą pozostać w domu bez opieki drugiej osoby. Dzieci te również chorują, ulegają wypadkom, są ofiarami przestępstw na skutek czego nie mogą brać udziału w zajęciach w szkołach, ośrodkach i placówkach, do których uczęszczają. Natomiast rodzice lub opiekunowie tych dzieci „zmuszeni” są do pozostawiania z nimi w domu lub zatrudnienia osoby do opieki, co wiąże się z utratą całkowitą (przy dłuższym okresie choroby) lub częściową wynagrodzenia.

Czy dlatego, że los obdarzył ich niepełnosprawnym dzieckiem muszą być z tego powodu kolejny raz poszkodowani, czy może państwo powinno ich wspierać i tak uchylać ustawy, aby mieli poczucie bezpieczeństwa i oparcia w prawie?".

Mam świadomość, że istotą zasiłku opiekuńczego jest zapewnienie ochrony ubezpieczeniowej w razie konieczności opieki nad dzieckiem lub innym członkiem rodziny z powodu choroby, a zatem ryzyko to nie jest powiązane z niepełnosprawnością. Choroba jest zdarzeniem losowym, a więc także rodzic dziecka pełnosprawnego w wieku powyżej 14 lat może mieć w danym roku kalendarzowym potrzebę sprawowania opieki przez okres dłuższy niż 14 dni. Rodzic dziecka w wieku powyżej 14 lat, który wykorzystał już 14-dniowy okres zasiłkowy, może uzyskać od lekarza druk ZUIS ZLA. Na podstawie tego druku usprawiedliwi nieobecność w pracy i będzie miał możliwość sprawowania opieki nad dzieckiem, jednakże bez prawa do płatnych świadczeń z ubezpieczenia chorobowego za ten okres. Zachowanie dla dzieci niepełnosprawnych, bez względu na wiek, limitu 60 dni zasiłkowych można byłoby zatem interpretować jako wprowadzenie szczególnych uprawnień dla rodziców dzieci niepełnosprawnych, a zarazem dalsze różnicowanie ubezpieczonych wnoszących składki na ubezpieczenie chorobowe w jednolitej wysokości 2,45% podstawy wymiaru.

Pozostawmy na boku spór, czy ryzyko zapadnięcia na chorobę dziecka niepełnosprawnego w wieku powyżej 14 lat jest porównywalne z zapadalnością na choroby dzieci w wieku do 14 lat, choć pewnie jest tak w istocie. Jednakże mając na uwadze obowiązki państwa w stosunku do ich rodziców należy z pewnością sporządzić bilans takich obowiązków i uwzględnić w nim, per saldo, również korzyści wynikające z pozostawania rodziców niepełnosprawnych dzieci w zatrudnieniu. Tej grupie rodziców nie trzeba przecież zabezpieczać różnego rodzaju obligatoryjnych świadczeń i innych form wsparcia, chociażby w postaci opłacania składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny, zgodnie z art. 42. ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. Nr 64, poz. 593 ze zm.).

Pragnę również przywołać uwadze Pana Ministra wielokrotnie przywoływany w wystąpieniach Rzecznika dotyczących problemów tej grupy dzieci podwyższony standard ochrony praw dzieci niepełnosprawnych. Zgodnie z art. 23 ust. 2 Konwencji o prawach dziecka (Dz.U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526 ze zm.) państwo ma obowiązek szczególnej troski wobec dzieci niepełnosprawnych, a także powinno rozszerzać pomoc udzielaną tym dzieciom i ich opiekunom. Zasada ta żadną miarą nie pozwala na interpretowanie zapisów zwiększających ochronę państwa dla tych grup obywateli jako nieuprawnione przywileje. Wprowadzanie takich rozwiązań limitują jedynie możliwości państwa.

Z wyżej przedstawionych względów, na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147) uprzejmie proszę o stanowisko Pana Ministra w sprawie.

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich
/-/ dr hab. Jerzy Świątkiewicz
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich